

Dziennik Sławieński Darłowo

piątek
10 sierpnia 2001 r.
nr 32 (93)

www.naszemiasto.pl

sieć lokalnych informacji

Dziennik
Bałtycki

OPINIE

Żniwa za pasem

Rolnicy cieszą się, bo tegoroczne zbiory są lepsze niż zeszłoroczne. Martwią, bo skupy wymagają od nich własnych kont bankowych, masy papierów i zaświadczeń.

str. 2

SŁAWNO

Tynk leci

Mieszkańcy budynku przy ul. Wojska Polskiego w Sławnie od 15 lat czekają na remont tarasu. Zarządca budynku zwała winę na wspólnotę mieszkaniową, a tymczasem lokatorom zwała się na głowę tynk.

str. 3

REPORTAŻ

Cygańskie Sławno

Cyganie – słowo które kojarzy się z romantycznymi pieśniami i tańcem przy ognisku. Cyganie i ich tabor... Życie z roku na rok czyni z tych wyobrażeń mity. Podobno dziś prawdziwych Cyganów już nie ma.

str. 4

Zdjęcie na placu Kościuszki w Darłowie

FOTOGRAFIA Z HISTORIA

Pamiątkową fotografię darłowian zrobiliśmy podczas festynu charytatywnego zorganizowanego przez Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół.

Fot. M. Pietrasz

Sobota, godzina 17. W niewielkim okienku na piętrze darłowskiego ratusza pojawia się głowa naszego fotoreportera. – Światło słoneczne jest w sam raz, trochę przeszkadza mi drzewo za pomnikiem Rybaka – marudzi.

Trzeba nieco przesunąć czas zrobienia pamiątkowej fotografii darłowian. – Chociaż o 10 minut – zebrze fotoreporter.

Rzucamy się do gorączkowego przedstawiania statywów, nastawiania przesłony, czasu i migawki, bo słońce „zdążyło nieco przygasać”. Na plac Kościuszki przybywa coraz więcej osób, znowu trzeba się przesuwać, by

wszyscy zmieścili się w okienku obiektywu. Nie obejdzie się bez mikrofonu. Po krótkim powitaniu zaczyna się ustawianie.

– Ten dalmatyńczyk to też darłowianin?! Jego właściciela prosimy o przesunięcie się w lewo, bo „nie złapiemy” psa. Wszyscy, którzy ustawili się za sceną proszeni są o cofnięcie się o dwa metry! Jeszcze trochę, jeszcze! Tak dobrze! – zapanowanie choć przez chwilę nad taką liczbą osób okazuje się bardzo trudnym zadaniem.

Godzina 17.20. Wreszcie wszystkich widać w obiektywie. Teraz trzeba ich przytrzymać na dobre 10-15 minut. W tym czasie

fotoreporter robi 20 fotografii – część z nich obejmuje wszystkich zgromadzonych, część wyłuskuje szczegóły.

Nie wszyscy potrafią ustać w miejscu, zwłaszcza dzieci. Starsi darłowianie mają swoje ławeczki na obrzeżach placu – ci się nie ruszają, ale na zdjęciu ich nie będzie.

– Kończymy sesję! Dziękujemy wszystkim za cierpliwość! – nie wszyscy zebrani zorientowali się, skąd dochodził głos.

Fotoreporter przeżywa jeszcze chwile grozy... – Spier... robotę – mówi załamany. – Zapomniałem o czułości filmu, chyba nic z tego nie wyjdzie.

Okazało się, że jednak wyszło. Na pamiątkowej fotografii darłowian zmieściło się prawie 1000 osób. Mogło być więcej, ale część mieszkańców korzystała z daru świetnej pogody i wybrała plażowanie.

Ci, którzy „załapali się” na zdjęciu, mają szansę na wygranie nagród. Od następnego piątku, w kolejnych wydaniach „Dziennika Sławieńskiego” będziemy publikować kolejne części fotografii. Będziemy na nich zaznaczać po kilka osób. Jeśli się rozpoznają i zgłoszą do redakcji – otrzymają upominki od „Dziennika”.

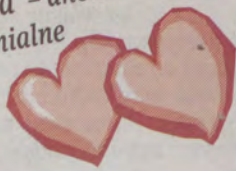
(gam)

W sobotę
11 sierpnia w magazynie
Weekend

• Specjalna wkładka
Wszystko
o Sopot Festival 2001

• Serca dwa – anonse
matrymonialne

• Przygotowujemy sałatkę
morską z wędzonym
węgorzem

Dziennik
Bałtycki

Prenumerata: 0-800 1500 26

W prenumeracie Dziennik Bałtycki taniej i z darmową dostawą do domu - Szczegóły bezpłatna infolinia 0 800 15 00 26

Co słyszą

■ Korty w Hamburgu

– W końcu Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wybrzeże” zadbała o nasze osiedle – mówi jedna z mieszkanki sławińskiego osiedla zwanego potocznie Hamburgiem. – W najbliższych dniach w centrum osiedla otwarte zostaną korty tenisowe. Nasze dzieci będą mogły atrakcyjnie spędzić ostatnie dni wakacji. Szkoda, że nie pomyślano o tym jeszcze przed wakacjami, ale ważny jest pomysł i realizacja. Pada jednak pytanie, czy ktoś będzie tego pilnował. Znajac zdolności manualne osiedlowej młodzieży, za kilka tygodni korty mogą zostać zniszczone. Mimo wszystko należą się jednak spółdzielni podziękowania za zrealizowany pomysł. Oby więcej takich inwestycji w naszym mieście.

■ Strach przed bezrobotnym

– Dlaczego tak długo Stowarzyszenie Bezrobotnych ze Sławna musiało czekać na własny lokal – pyta bezrobotny ze Sławna. – Każdy z nas dobrze wie, jak władze stowarzyszenia zabiegały w państwowych instytucjach, aby otrzymać choć mały pokój. Odpowiedź jednak zawsze była negatywna. Czyżby urzędnicy bali się stowarzyszenia i jego działalności? Pewnie tak, bo wiedzą, że ich obowiązkiem jest przekazywanie na konto bezrobotnych dotacji finansowych. Szkoda, że tak nas się oszukuje. Na każdym oficjalnym spotkaniu mówi się, że problem bezrobocia jest na pierwszym miejscu, a gdy dochodzi do działania, to się o nas zapomina.

■ Wymijanie w krzakach

– Droga ze Sławna do Jarosławca powinna być jednokierunkowa – mówi rozgoryczony kierowca. – Nie ma możliwości, aby obok siebie przejechały dwa samochody. Jest to szczególnie uciążliwe przy wymijaniu. Dość, że droga jest wąska, to dodatkowo pobocza są od dawna nieoczyszczane z trawy i krzaków. Manewr wymijania kończy się najczęściej tym, że jeden z samochodów ląduje w przydrożnych krzakach. Czy nie można tak jak drogowcy z Darłowa poświęcić dwa dni pracy i oczyścić drogę.

oprac. (BIR)

Na sygnały i opinie naszych Czytelników reporterzy „Dziennika Bałtyckiego” czekają pod numerem (059) 810 51 34 lub (059) 810 62 77 albo w siedzibie redakcji w Sławnie przy ulicy Basztowej 3.

Pogoda – największa niewiadoma dla rolników

Leżakowanie za pieniądze

Jeżeli dopisze pogoda, to w ciągu trzech tygodni rolnicy w naszym powiecie powinni zakończyć żniwa. Cieszą się, bo tegoroczne zbiory są lepsze niż zeszłoroczne. Martwią, bo skupy wymagają od nich własnych kont bankowych, masy papierów i zaświadczeń.

Kolejka przy elewatorze zbożowym w Darłowie ma kilkaset metrów długości, a rolnicy stoją nawet po dwanaście godzin. Spiesz się, bo warunki pogodowe lada chwila mogą ulec zmianie.

– Gdybym miał w stodole miejsce, mógłbym to zboże jeszcze kilka tygodni przechować – mówi jeden z rolników stojących w kolejce. – Nie mam miejsca, a boję się trzymać zboże na polu, bo w każdej chwili może spaść deszcz, a wtedy nici ze zbiorów.

Długie kolejki są męczące także dla właścicieli skupu.

– Specjalnie stosujemy dopłaty do skupowanego zboża, aby rolnicy dłużej trzymali je u siebie – mówi Jerzy Majewski, kierownik Elewatora Zbożowego

Sławińscy rolnicy zadowoleni są z tegorocznych zbiorów.

Fot. M. Pietrasz

w Darłowie. – Niestety, większość z nich nie chce czekać. Woli jak najszybciej się go pozbyć.

Od zeszłego roku rolnicy przy skupie muszą wykazać się większą liczbą zaświadczeń i dokumentów.

Rolnicy muszą czekać także do końca żniw na wypłatę nadpłat za zboże. Podstawowa suma wypłacana jest natychmiast po oddaniu zboża, natomiast pozostałe pieniądze Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa wypłaca dopie-

ro po zakończeniu żniw. Wypłaty są tak późno, gdyż agencja sprawdza rolników, czy czasami nie sprzedali zboża na... papierze.

– Rolnik przy zdawaniu zboża musi wykazać się zaświadczeniem z gminy posiadającym ilość posiadanej ziemi. Ponadto, każdy z rolników musi mieć założone konto w banku. Nie wypłacamy już pieniędzy do ręki, a jedynie przelewem w ciągu 14 dni – wyjaśnia Jerzy Majewski.

(BIR)

Rozmowa tygodnia

Rolnik biurokrata

Fot. Hubert Bierndgarski

Rozmowa z Ryszardem Kozłowskim, rolnikiem, prezesem Związku Stowarzyszeń Pracowników Rolnych

– Od tego roku zmieniły się warunki przyjmowania zboża do skupu. Chodzi o dokumenty, jakie musi posiadać rolnik. Czy to nie jest utrudnienie?

– Niektóre firmy już w zeszłym roku wprowadziły nowe przepisy dotyczące dokumentacji rolnika. Zaświadczenia z gminy o stanie posiadanej ziemi, własne konta bankowe i masa innych papierków robią z rolnika biurokrata. Najgorsze jest to, że nie ma szkoleń dla rolników i do wielu rzeczy muszą dochodzić sami. Trochę gorzej niż kiedyś jest także z nadpłatami za przyjęte przez skupy zboże. Kiedyś były wypłacane razem z podstawową sumą, a obecnie trzeba na nie czekać aż do końca żniw. Jest to zabezpieczenie, gdyż w latach ubiegłych wielu rolników oszukiwało skupy, sprzedając zboże istniejące jedynie na papierze.

– Wielu rolników twierdzi, że tegoroczne plony

w naszym regionie będą lepsze niż te z lat poprzednich. Inni tego nie potwierdzają...

– Generalnie można stwierdzić, że plony będą lepsze, ale nie do końca. Mimo, że nasz powiat jest mały, to w różnych jego kątach była różna pogoda. Duża część zbiorów jest za wilgotna, a parametry są na granicy norm. Gdzie indziej zboża mają parametry o wiele wyższe. Zdaniem niektórych, tegoroczne żniwa są już opóźnione. Jednak jeżeli nie zmieni się pogoda i przez najbliższe trzy tygodnie nie będzie padać, to powinniśmy te żniwa zakończyć. Oby tylko nie padało.

– Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał
Hubert Bierndgarski

Sonda tygodnia

Czy tegoroczne żniwa są lepsze od ubiegłorocznych?

Piotr Łydzbiński

kombajnista z Kwasowa

– Po pierwsze, parametry zbóż są wyższe niż te określone przez skupy. Oznacza to, że rolnicy dostaną większe pieniądze. Ponadto, jest większy urodzaj, mimo iż ziarno jest drobniejsze niż w zeszłym roku. Jeżeli pogoda się nie zmieni, to w ciągu trzech tygodni powinniśmy żniwa zakończyć.

Fot. M. Pietrasz

Jan Mojsym

rolnik z Boleszewa

– Jeszcze nie zacząłem żniw. Jak na razie koszę jedynie trawę siewną. Prawdopodobnie tegoroczne plony będą gorsze od zeszłorocznych. Przyglądałem się jak moi sąsiedzi koszą. Zboże jest małe i na granicy norm. Teraz czekam jedynie na dobrą pogodę. Nie ukrywam, że chciałbym już kosić, bo do obrobienia mam 30 hektarów ziemi.

Fot. M. Pietrasz

Józef Czarduch

rolnik ze Staniewic

– Czekam na lepszą pogodę. W tym roku nie oddaję swoich plonów do skupu. Wszystko co skoszę na 24 hektarach, przeznaczę na pasze dla świń i bydła. Gdyby były lepsze plony, to może skusiłbym się na sprzedaż, ale przy takich żniwach jak tegoroczne, starczy mi jedynie na wyкарmienie zwierząt.

Fot. M. Pietrasz

Grzegorz Januszewski

wicestarosta sławiński

– Według moich informacji, żniwa są spóźnione już o tydzień. Zboże jest bardzo wilgotne i najczęściej na granicy norm określanych przez skupy. Do tego pogoda jest niesprzyjająca. Wielu rolników mówi, że tegoroczne plony będą większe niż zeszłoroczne, ale chyba nie jest aż tak dobrze. Szkoda, że rolnicy nie trzymają dłużej zboża u siebie, mieliby z tego większe pieniądze.

Fot. M. Pietrasz

Ceny zbóż w skupie w Darłowie

- pszenica – 510 złotych za tonę. Dopłata wynosi 90 złotych. Co miesiąc zwiększa się o 10 złotych.
  - żyto – 335 złotych za tonę. Dopłata wynosi 65 złotych. Co miesiąc zwiększa się o 5 złotych.
  - jęczmień – 430 złotych za tonę
  - rzepak kontraktowy – 830 złotych
  - rzepak niekontraktowy – 850 złotych
- Limity zbożowe darłowskiego elewatora**
- 14 tys. ton pszenicy
  - 3 tys. ton żyta
  - 1 tys. ton jęczmienia
  - 10-15 tys. ton rzepaku

Komentarz tygodnia

■ Rolnik z dyplomem

Rolniku, nie złamuj się. Załóż własne konto bankowe, zatrudnij prywatną księgową, kup komputer, drukarkę i tonę papieru. Dopiero po załatwieniu tych czynności jedź do skupu. W innym przypadku możesz spotkać się z negatywnym przyjęciem. Wkraczamy wielkimi krokami do Europy, więc wszyscy musimy poddać się administracyjnym „ucieczkom”. Przecież uprawa roli to z urzędniczego punktu widzenia tak proste zajęcie, że kilka dodatkowych papierków nie powinno rolnikowi utrudniać życia.

Hubert Bierndgarski

Sławno. Opieszala Wspólnota Mieszkaniowa?

A na głowę tynk leci

Mieszkańcy Budynku przy ul. Wojska Polskiego w Sławnie od 15 lat czekają na remont tarasu. Zarządca budynku zrzuca winę na Wspólnotę Mieszkaniową, a tymczasem lokatorom leci na głowę tynk.

Janina B. mieszka w tym budynku od 1985 roku. Od 5 lat nie wchodzi już na taras przy swoim mieszkaniu, bo gruz zablokował drzwi, a ponadto istnieje ryzyko uderzenia spadającymi odłamkami tynku.

- Jeszcze na początku mogłam wychodzić na zewnątrz, ale już wtedy na suficie tarasu robiły się zacieki i wychodził grzyb - mówi Janina B. - Z biegiem czasu, zniszczenia były coraz większe, aż doszło do momentu, kiedy obsypujący się tynk zablokował wyjście. Woda zaczęła się wlewać do mojego mieszkania. Mimo kilkunastokrotnych moich interwencji osobistych i pisemnych nikt z zarządców budynku nie przyszedł, aby obejrzyć szkody.

Prawdopodobnie przyczyną tak wielkiego zniszczenia tarasu był nieszczelny zbiornik wodny umieszczony nad balkonem. Znajdująca się w nim woda była wykorzystywana do centralnego ogrzewania. Kiedy budynek został podłączony do miejskiego węzła ciepłowniczego zbiornik został usunięty, ale szkody wyrządzone przez ciekącą wodę zostały do dzisiaj. Zarządca budynku, Miejskie Przed-

siębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sławnie przenosi odpowiedzialność za niewykonany remont tarasu na Wspólnotę Mieszkaniową, która powstała kilka lat temu.

- Ja jestem jedynie zarządcą budynku - mówi Stanisław Frąckowiak, prezes Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Sławnie. - To Wspólnota Mieszkaniowa decyduje kiedy i jakie remonty mają być wykonane. Oni też zbierają fundusze od lokatorów. Z tego co wiem, to część z nich zalega z opłatami. Dlatego remont tarasu tak się przedłuża. Mogę jednak zapewnić, że w planie remontowym na ten rok jest ujęty remont tarasu i malowanie klatki schodowej. Prace zaczną się we wrześniu.

Lokatorzy budynku pytają jednak dlaczego tak długo trzeba było czekać na remont.

- Wspólnota istnieje dopiero od kilku lat, natomiast my domagamy się remontu tarasu już od lat 15. Dlaczego tak długo nikt się tym nie interesował - dodają mieszkańcy budynku.

(BIR)

- Aż strach wyjść na taras, bo w każdej chwili można dostać kawałkiem odpadającego tynku w głowę - mówi jeden z lokatorów.

Fot. M. Pietrasz

Pomoc dla powodzian

■ Dostaną najbardziej potrzebujący

Henryk Zawarski (od lewej) przekazuje sławińskiemu PCK kartony z odzieżą.

Fot. M. Pietrasz

Akcję zbierania darów organizuje sławiński Czerwony Krzyż i darłowski Urząd Miejski. Koce, śpiwory odzież, środki czystości i żywność powędrują do poszkodowanych przez powódź mieszkańców południowej Polski. Codziennie od godziny 9 do 15 można przynosić najbardziej potrzebne rzeczy do siedziby PCK, znajdującej się w Urzędzie Miejskim, pokój nr 59.

- Przyjmujemy wszystkie rzeczy, jakie dostaniemy - mówi Renata Rut z Polskiego Czerwonego Krzyża w Sławnie - Zebrane dary trafią najpierw do Słupska. Stamtąd zostaną wysłane do najbardziej potrzebujących.

W zbiorce uczestniczą osoby prywatne. Bardzo wielki wkład w akcję wkładają prywatni przedsiębiorcy i właściciele sklepów. Najczęściej przekazują pieniądze i nowe, nie używane rzeczy ze swoich sklepów.

Zbiórka darów spotkała się także z szerokim odzewem wśród mieszkańców Darłowa i okolic. Tam akcję pomocy organizuje Urząd Miejski.

- Do 10 sierpnia w godzinach od 10 do 20 będzie można przynosić do naszego urzędu dary i pieniądze dla powodzian - mówi Leszek Walkiewicz, rzecznik prasowy urzędu. - Po zebraniu odpowiedniej liczby i konsultacji z Wojewódzkim Komitetem Przeciwpowodziowym w Szczecinie wyślemy zebrane przez nas dary do jednej z gmin w województwie lubelskim.

Organizatorzy zbiórek dziękują wszystkim darczyńcom.

(BIR)

Wokół kina

■ Skandynawskie cinema

DARŁOWO. Od dzisiaj zaczyna się w Darłowie I Festiwal Filmów Skandynawskich. Przez trzy dni obejrzymy 14 filmów duńskich, norweskich i szwedzkich. Projekcje będą odbywały się na telebimie przy latarni morskiej i w sali darłowskiego kina Bajka.

- Jeszcze dzisiaj zobaczymy między innymi filmy „Życie jest piękne” i „Przełamując falę” oraz „Tylko razem” i „Idioci” - mówi Jerzy Piotrowski, dyrektor darłowskiego Ośrodka Kultury i organizator przeglądu. - W przeglądzie udział wezmą także grupy mieszkańców z naszych partnerskich miast Nexø w Danii i Hassleholm w Szwecji.

Festiwal współfinansowany jest przez Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania. Podczas imprezy prezentowane będą wystawy plakatów i fotosów oraz wystawa twórczości Karen Blixen - autorki powieści „Pożegnanie z Afryką”

Wszystkie projekcje będą bezpłatne. Rozpoczęcie imprezy o godzinie 16.30 na placu koło latarni morskiej w Darłównu.

(BIR)

REKLAMA

Już w czwartek 16 sierpnia specjalny, bezpłatny dodatek do Dziennika Bałtyckiego - mapa turystyczna powiatu sławińskiego

- adresy sławińskich baz agroturystycznych
- program imprez sportowych
- połączenia promowe
- co warto zobaczyć w powiecie

REKLAMA

Skład Art. Met. Bud. i Narzędzi
83-400 Kościerzyna, ul. 8 Marca 3-4

EKONOMICZNE, EKOLOGICZNE
KOTŁY GRZEWCZE „HAJNÓWKA”

spalające odpady, drewno,
trociny, słomę, węgiel

KOTŁY NA MIAŁ WĘGLOWY

Palenie raz na dobę
Sprawność 82-86%, Certyfikat ekologiczny

tel. 058 686-72-90

Aj, Romale, Romale...

Jeszcze słychać śpiew i rżenie koni

Cyganie – słowo, które kojarzy się z romantycznymi pieśniami i tańcem przy ognisku. Cyganie i ich tabory... Życie z roku na rok czyni z tych wyobrażeń mity. Podobno dziś prawdziwych Cyganów już nie ma.

Po taborach pozostały już tylko pamiątki i wspomnienia. Cygańska spódnica z nylonowych chustek, czerwone korale, suto marszczona halka, złota biżuteria. Oj, daleko do szlaków cygańskich wędrowek, rżenia koni i dymu obozowych ognisk. Większość sławińskich Cyganów pochodzi z grupy polska Roma.

Z taboru na basztę

– Kochana ty moja – zaczyna śpiewnym głosem Paulina Rypulak. – Pochodzę z polskich Cyganów, z Markowskich. Urodziłam się w Lubelskiem, tam też poznałam męża Polaka. W 1962 roku sprzedaliśmy konie i wozy, i przeprowadziliśmy się na Basztową w Sławnie. Mąż wędrował z nami przez dziesięć lat. W domu było nas dziewięćcioro.

Paulina ma 76 lat. Od 40 lat mieszka w Sławnie. Jak większość, Cyganów sławińskich prowadzi w tej chwili osiadły tryb życia. Coraz mniej w nim egzotyki zaś więcej szarych tonów.

Cyganka opowiada o swoim życiu, wcale niełatwym. Wychowała czwórkę dzieci – jej zdaniem – na porządnym ludzi i to chyba największy sukces. Jej sposób mówienia przypomina sposób wypowiedzenia wróżb. Cyganka wzrusza nas troskliwością i miłością. Tak pięknie potrafi opowiadać o swoich dzieciach... O każdym mówi jak by był jedynakiem. Najważniejszym w jej życiu.

Łzy wspomnień

Z czasów cygańskich wędrowek taborami pamięta błyskawice i burze z piorunami, i łzy szczęścia. Kiedy

z dziećmi na mieście spotkała swego konia.

– To bardzo długa opowieść – mówi, a w jej wzroku czuć pewną nieufność. Koń odnalazł się po latach wojennej zawieruchy. I jak tu nie wierzyć w przeznaczenie.

Właśnie to przeznaczenie zdecydowało, że w Sławnie są „Oni”.

– Kiedyś jeździliśmy z taborami, była zgoda – wtóruje 75-letnia Sabina Dolińska. – Jeden drugiego szanował... A w czasie wojny uciekaliśmy po lasach, byliśmy tam tydzień i jechaliśmy dalej. Wcześniej chciało się żyć skarbuniu, był taniec, pieśni swoboda, ale już nie te czasy.

Cygańskie życie z roku na rok przechodzi do... lamusa Nikt z sąsiadów nie pamięta – lub nie rozpamiętuje – wolności po cygańsku.

Część żyje tylko z pieniędzy przyznanych przez opiekę społeczną.

Ptaki w klatce

Ale są też Cyganki, żyjące tylko z wróżenia z kart.

– Wróżę z kart, bo z czego bym żyła – mówi Sabina Dolińska.

Fot. M. Pietrasz

Cyganka Sabina: – Wróżę z kart, bo z czego bym żyła a mam na utrzymaniu dwie sieroty. Mąż, też polski Cygan od trzech lat nie żyje. Za życia był patelnistrzem, chodził i sprzedawał patelnie i jakoś nam się, kochanieńka,

żyło. Kiedyś były tradycje a teraz żyjemy, jak ptaki w klatce. W Sławnie żyją całe pokolenia Cyganów, nie tylko ci wiekowi.

Spotkaliśmy czarnowłosą, z oliwkową cerą młodą Cyganczkę. I jak się okazało, ich życie wcale nie jest barwne i wesołe. Raczej smutne i nostalgiczne. Ta Cyganczka ma na imię Jasmina.

– Potrzebuję mieszkania, żyjemy z bratem w jednym pokoiku na poddaszu – 18-letnia Jasmina Kwiatkowska reprezentuje najmłodsze pokolenie sławińskich Cyganów. – Rodzice nas zostawili w dzieciństwie, nie mam pieniędzy i warunków do nauki. Skończyłam tylko osiem klas szkoły podstawowej... Bo i za co więcej. Pomaga tylko babcia.

Lub wróżka... Tą wróżką jest Sabina.

Smutna rzeczywistość

Od dawna już sławnianie spotykają Cyganów na swoich drogach. Długotrwała to znajomość, niemniej tak bardzo powierzchowna i nikła. Znane nam jest ludowe nadsładowanie cygańskiej mowy „sokoro – mokoro”, to przedrzeźniająca niby nic nie znaczące słowo charakterystyczne dla cygańskiego języka. Dziwnaczna, sprzyjająca powstawaniu mitów tajemniczość cygańskiego życia sprzyja powstawaniu na jego temat mitów, domysłów czy podejrzeń, jak złodziejskie rzemiosło, muzykanctwo, kowalstwo czy cygańskie czarodziejstwo, a przede wszystkim spryt i przebiegłość. W Sławnie zawiera się małżeństwa mieszane. Zwyczaj wróżenia trwa do dziś i jest nadal zajęciem popłatnym. Nie zdradzając swych tajemnic, otoczeni mgłą legend, strachem, wrogością, ale i sympatią roznieśli po Polsce umiejętność obróbki metali, rozpowszechnili ziolołecznictwo... Polacy doceniają cygańskie przywiązanie do dzieci. O czym świadczy panujące do dziś przysłowie „Ciesz się jak Cygan dziećmi”. Dostrzegają cygańskie poczucie wspólnoty – „Dla kompanii dał się Cygan powiesić”. Jednak... życie z roku na rok czyni z wyobrażeń mity i przechodzi do legendy. Znika też wiara w dobroć i zło, różne i złowroczne znaki, przed wojną tak silnie zakorzeniona. Zanikają przejawy folkloru cygańskiego, młodsze pokolenia nie znają już wierzeń wyznawanych i postarzanych przez ojców.

Joanna Lichacy

Jasmina Kwiatkowska należy do najmłodszego pokolenia sławińskich Romów.

Fot. M. Pietrasz

Cyganie na ziemiach polskich

Pierwszym śladem napływu Cyganów do Polski była wzmianka z 1419 roku. Nie oznacza to, że w tym czasie na terenie Rzeczypospolitej istniały już osady cygańskie. Od początku XV wieku, od czasu przybycia grup Cyganów do Polski przez prawie półtora stulecia nie przedsięwzięto żadnych środków prawnych przeciwko nim, mogli bez przeszkód przemierzać ziemię Rzeczypospolitej. Radykalny zwrot w stosunku władz do Cyganów nastąpił około połowy XVI wieku, kiedy to w licznych hordach i pojedynczo zaczęli uciekać z Niemiec przed pogromami i prześladowaniami. Przed okrucieństwem rozporządzeń dyskryminacyjnych i banicyjnych chronili się w Polsce. Napływali do Polski ze Śląska i państw niemieckich. W początkach siedemnastego wieku zaniechano antycygańskich uchwał w Rzeczypospolitej. 1624 rok był rokiem ogłoszenia ostatniej banicyjnej uchwały sejmowej dotyczącej Cyganów.

W czasie wojny, kiedy Hitler przystępował do wielkiej akcji ludobójstwa, przede wszystkim na całkowitą zagładę skazany był naród cygański. Niemcy wybijali cygańskie rodziny, ci, którzy ocalili kryli się po lasach, siedzieli po pięć miesięcy w bagnach, potem znowu wędrowali.

REKLAMA

Innym zostaną tylko wspomnienia...

ABS bez dopłaty, pakiet ubezpieczeń gratis i kredyt 0,9%.

Gdy inni wyjeżdżali na urlop, Ty możesz skorzystać z wakacyjnej oferty SEAT-a. Ten wakacyjny koszt tylko wspomnienie, Ty masz szansę cieszyć się z tych wakacji przez całe lata.

Dzięki poduszki powietrznej i ABS bez dopłaty, pakiet ubezpieczeń w cenie samochodu masz atrakcyjny kredyt, ograniczony już od 0,9% w skali roku. Mamy dla Ciebie pomysły na wakacje. Spędź lato z SEAT-em, esencjonalnie wspomnienia!

AUTO FORMELA REDA, ul. Wejherowska 90
Salon (058) 678 34 38
AUTORYZOWANY PARTNER Serwis (058) 678 31 94

SEAT

Jeśli nie stać Cię na

kredyt bankowy przyjdź do NAS

Nowy dom
mieszkanie
samochód
czekają na Ciebie!

Przykładowy plan ratalny:

25 000 PLN	tylko	285,83 zł/m-c
50 000 PLN	tylko	531,67 zł/m-c
75 000 PLN	tylko	797,50 zł/m-c

PRESTIGE
Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.

GDYNIA ul. 10 Lutego 33 p.402 tel. (0 58) 781 45 55
GDAŃSK tel. (0 58) 763 14 85 OLSZTYN tel. (0 89) 535 42 97
ŚLĄPSK tel. (0 59) 842 45 75 BYDGOSZCZ tel. (0 52) 322 38 99
ELBLĄG tel. (0 55) 235 18 19 TORUŃ tel. (0 56) 663 42 80
STAROGARD GDAŃSKI ul. Kellera 27 tel. (0 58) 775 21 10

MAKRO-BUD
makrobud@poczta.onet.pl
www.makro-bud.com.pl
pon.-pt. 8.00-17.00, soboty 9.00-13.00
Pruszcz Gd., ul. Obrońców Westerplatte 1A
tel./fax (058) 77-33-551, 77-33-552
Oddział Żukowo, ul. Kościńska 9, (058) 681-82-56
Oddział Tczew, ul. Głowackiego 11, (058) 532-19-90
BUD-MOR Władysławowo, ul. Łąkowa 4,
tel./fax (058) 774-58-55

BORGA
BLACHODACHÓWKI

- *poliester od 17,99 zł/m²
- *plastisol od 24,99 zł/m²
- *poliester mat od 21,99 zł/m²

Raty Kredyty

DACHÓWKA CERAMICZNA od 25 zł/m²
BITUMICZNA PŁYTA FALISTA od 15,50 zł/m²

NAJWIĘKSZY WYBÓR POKRYĆ DACHOWYCH
I AKCESORIÓW, OKIEN DACHOWYCH,
ORYNOWANIA, ŁATY, WIĘZBY DACHOWE
NA WYMIAR R-10467/A/1154

Dąbki koło Darłowa. Aktywny wypoczynek na plaży

Rozkosze ciała pod namiotem i na plaży

STREFA AKTYWNA

Przez cztery dni turyści z plaży w Dąbkach mogli „zanurzyć się” w rozkoszach ludzkiego ciała. Umożliwiło im to aktywarium, czyli namiot pod którym odbywały się wszelkiego rodzaju ćwiczenia promujące zdrowy i aktywny styl życia.

Już od godz. 7 rano w namiocie można poznać tajniki i dobrodziejstwa jogi. Później aerobik, ćwiczenia na urządzeniach fitness, wspinanie się na sztuczną ścianę, a w międzyczasie porady fachowca od diety.

Strefa Aktywna, bo tak nazywa się akcja promocyjna sponsorowana przez producentów dezodorantów Old Spice-Active Zone i Secret, zawitała już na plażach w Krynicy Morskiej i Jastarni, w Dąbkach gościła od soboty do wtorku.

(gam)

Pod namiotem czekały na chętnych specjalistyczne przyrządy do ćwiczeń.

Fot. M. Pietrasz

Dla najodważniejszych – wspinaczka po sztucznej ścianie.

Fot. M. Pietrasz

Aerobik na plaży – dla najmłodszych i tych „w sile wieku”.

Fot. M. Pietrasz

REKLAMA

Peugeot 206 z bezpłatnym pakietem ubezpieczeń OC, AC i NW!

ERGO
HESTIA

Cena – już od 32.990 zł. Oferta ograniczona w czasie. Szczegóły w naszym salonie.

PEUGEOT. ZAPROJEKTOWANY, BY CIESZYĆ.

206
PEUGEOT

INTERVAPPO

80-781 Gdańsk, ul. Reduta Żbik 5, tel./fax 305 71 66-69

R-9831/B/884

Sport

■ Turniej
bez Przełomu

Już po raz trzeci w Sławsku rozegrany został turniej piłkarski o puchar mieszkańców tej miejscowości. W tegorocznej imprezie udział wzięły trzy zespoły: Sokół Kuleszewo, Błękitni Tychowo i Piast Sławsko. Niestety, z niewiadomych przyczyn do rywalizacji nie stanęli piłkarze Przełomu Postomino. Zawody zakończyły się sukcesem zespołu gospodarzy, którzy w decydującym spotkaniu pokonali w rzutach karnych drużynę Błękitnych Tychowo 4:3. Żadna z drużyn nie potrafiła rozstrzygnąć losów tego meczu, który zakończył się wynikiem remisowym, 3:3. W pozostałych spotkaniach Błękitni pokonali Sokół 3:2, a Piast rozgromił tę samą drużynę 8:2. Turniej w Sławsku połączony był z corocznym festynem dla mieszkańców, którzy poprzez organizację loterii i konkursów starają się zgromadzić środki na dofinansowanie swojego zespołu piłkarskiego. Niestety, z powodu braku funduszy w tegorocznym sezonie drużyna Piasta musiała wycofać się z rozgrywek w klasie A i grać będzie w grupie B. Organizatorami turnieju i festynu byli mieszkańcy wsi oraz działacze klubu sportowego Piast. Nad całością czuwał Ludwik Chartwich, którego wspomagali Ireneusz Czyż, Daniel Kowalski, Piotr Erwardt oraz Zbigniew i Stanisław Mielczarek.

(RL)

■ II Rajd Racibra

JAROSŁAWIEC. W dniach 18-19 sierpnia odbędzie się w Jarosławcu II Rowerowy Rajd Racibora po ziemi sławińskiej. Tegoroczny rajd odbywa się pod hasłem „Zdrowy wypoczynek na rowerze”. Impreza zaczyna się 18 sierpnia o godzinie 8 rano przy Ośrodku Kolonijnym Bryza przy ulicy Bałtyckiej 14 w Jarosławcu. Pierwszego dnia trasa rowerowa będzie miała długość 40 kilometrów, natomiast w niedzielę zawodnicy wyjadą na krótszą, 26-kilometrową wycieczkę. Po rajdach organizatorzy proponują uczestnikom miłą zabawę na imprezach towarzyszących. Między innymi zawody sportowe, zwiedzanie latarni i biesiada przy ognisku.

(BIR)

Jarosławiec. Festyn Dobrej Woli

Wczasy za złapanie prosiaka

3425 zł to kwota zebrana podczas niedzielnego charytatywnego festynu, jaki miał miejsce w Jarosławcu. Wszystkie pieniądze organizatorzy prześlą poszkodowanym z zalanej gminy Lachów w województwie małopolskim.

inicjatorem a zarazem organizatorem drugiego już Festynu Dobrej Woli jest Stowarzyszenie Rozwoju Regionu Jarosławiec.

– Uważam, że tego typu imprezy mają sens – mówi Józef Kapica, jeden z głównych organizatorów. – To przede wszystkim fajna zabawa i mnóstwo atrakcji zarówno dla mieszkańców jak i wypoczywających tu turystów.

Początkowo organizatorzy zebrane pieniądze chcieli przeznaczyć na poprawę stanu plaży w Jarosławcu. Jednak pomoc powodzianom okazała się rzeczą bardziej niezbędną. W czasie trwania zabawy prowadzono aukcję i loterię fantową. Na zebranych czekało mnóstwo atrakcji.

Festyn rozpoczął się występem zespołu „Pieńkowanie” z Pieńkowa. Następnie zebrani mogli uczestniczyć w bloku konkursów, zabaw i gier dla

dzieci i dorosłych. Ciekawym punktem programu był konkurs pod nazwą „Siłaczka”, (przeciąganie liny z... koniem pociągowym). Brały w nim udział 5-osobowe drużyny. Ciekawą konkurencją było również „łapanie prosięcia”. Zwycięzcą okazał się Artur Tomaszewski z Warszawy. Uzyskując czas 7 sekund, tym samym wygrywając tygodniowe wczasy w Jarosławcu. Odbył się turniej piłki siatkowej oraz turniej szachowy. O godzinie 22 miał miejsce pokaz sztucznych ogni, a potem... zabawa do białego rana.

Na pytania przeciwników i sympatyków odpowiadali lokalni przedstawiciele komitetów wyborczych: Marek Stachowicz z ramienia SLD, Leszek Dydyna z PSL i Stanisław Gawłowski, reprezentujący Platformę Obywatelską.

Joanna Lichacy

Ciekawym punktem programu był konkurs pod nazwą „Siłaczka”.

Fot. M. Pietrasz

REKLAMA

CZY CHCESZ MIEĆ SKLEP KOSMETYCZNY O NAJSILNIEJSZEJ POZYCJI NA TWOIM RYNKU ?

Właśnie znalazłeś doświadczonego partnera, który pomoże Ci:

- * zdobyć lub ugruntować pozycję lokalnego lidera
- * wygrać walkę z obecną i przyszłą konkurencją

Dołącz do największej ogólnopolskiej franszysowej sieci sklepów drogerijnych liczącej już 235 jednostek

SKONTAKTUJ SIĘ:

- * Z DYREKTOREM ODDZIAŁU REGIONALNEGO W GDYNI PANEM GRZEGORZEM NOWAKOWSKIM, TEL. KOM. (0501) 192-987
- * LUB NASZĄ CENTRALĄ - AGNIESZKA MIŁOŃ, TEL. (022) 56-07-918

Organizatorem sieci jest Polbita Sp. z o.o.,
największy w Polsce dystrybutor kosmetyków.

natura
DROGERIE

– Nie wiem, czy będzie lepiej, ale na pewno będzie mądrzej – mówi do zebranych Marek Stachowicz.

Fot. M. Pietrasz

ogłaszaj się!

Biura Reklam
Gdańsk, Targ Drzewny 9/11, tel. (058) 300-32-60, fax 300-32-66;
Gdynia, ul. Starowiejska 17/6, tel. (058) 661-43-14, 620-78-40, fax 661-43-06;
Malbork, ul. Kościuszki 5A, tel./fax (055) 239-40-70 do 72;
Słupsk, ul. Filmowa 3d, tel. (059) 840-32-40, fax 842-26-80;

ZUF ZZE S.A. „Enerfin” Sp. z o.o.
Zielona Górasprzedaż wierzycelności
przysługujące wobec
„Trans Agra”Waldemar Kondracki
z siedzibą w Elblągu
kontakt pod numerem tel.

0 - prefix 68 328 17 10

0601-397-351 R-10501/A/884

W skrócie

■ Grand Prix Darłowa

Na plaży wschodniej w Darłównu już po raz piąty i szósty spotkali się miłośnicy piłki plażowej, którzy rozegrali kolejne mecze w ramach II edycji Grand Prix Darłowa. W piątym turnieju na starcie stało 18 par siatkarskich. Tym razem najlepsza okazała się para w składzie Wojciech Wojciechowicz i Piotr Sufried z Koszalina, na drugim miejscu uplasowali się Jacek Wojciechowicz i Grzegorz Mioduszewski również reprezentujący Koszalin, a trzecią lokatę wywalczyli Rafał Sielski i Michał Surowiec (Gdańsk) – 220 pkt.

Natomiast szósty turniej zakończył się zwycięstwem Jacka Wojciechowicza i Grzegorza Mioduszewskiego, którzy wyprzedzili swoich kolegów Piotra Wachowskiego i Walemarę Węgierskiego, a na trzecim miejscu uplasowali się darłowianie Andrzej Łuczko i Mariusz Deszcz. **Klasyfikacja generalna po rozegraniu sześciu turniejów przedstawia się następująco:** 1. Jacek Wojciechowicz, Grzegorz Mioduszewski (Koszalin) – 410 pkt; 2. Rafał Sielski, Michał Surowiec (Gdańsk) 220 pkt; 3. Jerzy Baykowski (Łódź) – Piotr Wachowski (Koszalin) – 170 pkt

4. Wojciech Wojciechowicz i Piotr Sufried (Koszalin) – 125 pkt; 5. Andrzej Łuczko i Mariusz Deszcz (Darłowo) – 125 pkt; 6. Stefan Wyszynski (Piława) – Tomasz Kławiś (Połczyn Zdrój) – 120 pkt.

W ostatnim tygodniu rozegrano również otwarty Turniej Siatkówki Plażowej „Darłovia Cup” w ramach obchodów Dni Darłowa. Tym razem wystartowało 21 par siatkarskich.

Kolejność w tych zawodach przedstawia się następująco:

1. Piotr Wachowski (Koszalin) – Radosław Stach (Głogów)
2. Rafał Sielski i Michał Surowiec (Gdańsk)
3. Tomasz Świstak i Eryk Kucwir (Nowe Miasto).

Następne zawody w piłce siatkowej plażowej w ramach wyżej wymienionego cyklu odbędą się 18 sierpnia o godzinie 10.

■ Cyklistki w formie

Kilka sukcesów zanotowały darłowskie kolarki. W Borzym Sulimowie podczas VI serii Pucharu Polski w kolarstwie szosowym kobiet najszybsza w jeździe indywidualnej na czas (10 km) wśród junierek młodszych i młodziczek okazała się będąca w doskonałej formie Katarzyna Fliszkiewicz. Ta sama zawodniczka odniosła zwycięstwo w wyścigu ze startu wspólnego na dystansie 66 km. Natomiast w Szczecinie na rozgrywanych Mistrzostwach Polski w Kolarstwie Torowym gdzie do rywalizacji przystąpiło 94 zawodniczek i zawodników z dwudziestu klubów najlepiej wypadła Emilia Skawińska, która wywalczyła srebrny medal w rywalizacji junierek na dystansie 2000 m ulegając jedynie Katarzynie Jagusiak (Stal Eko-Bud Grudziądz). Inna darłowianka Beata Zdanowicz w rywalizacji na 500 m wywalczyła medal brązowy.

(RL)

Piłka nożna

Rusza
klasa okręgowa

Już dzisiaj o godzinie 18 piłkarze Darłovii Darłowo zainaugurują nowy sezon piłkarskiej klasy okręgowej regionu koszalińskiego.

W pierwszym spotkaniu Darłowianie zmierzą się na własnym stadionie z drużyną Głazu Tychowo. Natomiast ekipa Sławy Sławno przystąpi do rozgrywek już jutro (11.08. godz. 18) a w pierwszym pojedynku zmierzy się w Sławnie z zespołem Gryfa Polanów.

Do nowego sezonu zespół darłowski przystępuje w mocno odmłodzonym składzie, a jego celem jest zajęcie miejsca w trójce najlepszych drużyn okręgu. W ostatnich meczach sparingowych drużyna wygrała z Wiekowianką Wiekowo 8:4 i z LZS Kowalewice 6:1.

Terminarz spotkań Darłovii na własnym stadionie wygląda następująco:

- 10.08. (piątek) – godz. 18 z Głazem Tychowo
- 18.08. (sobota) – godz. 18 ze Startem Mokre

Drużyna Darłovii zamierza w tym sezonie walczyć o miejsca w czołówce tabeli.

Fot. R. Lauren

- 1.09. (sobota) – z Pomorzaniem Sławoborze

- 15.09. (sobota) – ze Sławą Sławno

- 29.09. (sobota) – z Płomieniem Myślino

- 13.10. (sobota) – z Victorią Sianów

- 27.10. (sobota) – z Gryfem Polanów

- 3.11. (sobota) – z Iskrą Białogard

W drużynie wystąpią następujący piłkarze: bram-

karze – Jarosław Śliwiński (1980), Damian Miranowicz (1977), Karol Kaleta (1984), Tomasz Wełnicki (1977).

Obroncy: Paweł Tarnionek (1974), Robert Śliwiński (1983), Andrzej Wełnicki (1979), Piotr Wełnicki (1979), Piotr Cukrowski (1980), Tomasz Szopiński (1983).

Napastnicy i pomocnicy: Marcin Rychlewski

(1977), Grzegorz Dąbrowski (1978), Robert Janowski (1975), Tomasz Roszkowski (1975), Łukasz Hinc (1984), Marcin Hinc (1982), Bartosz Grzelak (1984), Tomasz Gabriel (1982), Robert Urban (1974), Krzysztof Majewski (1978), Robert Sobiech (1982), Paweł Burda (1984). Trenerem zespołu jest Dariusz Wolski.

(RL)

Sparingi Sławy Sławno

Miejsce dla Zasady

Piłkarze Sławy Sławno przygotowujący się do rozgrywek w koszalińskiej klasie okręgowej rozegrali dwa spotkania sparingowe, a ich przeciwnikami były zespoły Słupi-Tomgrafu z Kobylnicy i Sparty Sycewice. Oba mecze zakończyły się zwycięstwem naszego zespołu.

W pierwszym z nich Sławianie pokonali Słupię-Tomgraf 3:1 (bramki Paweł Bronisz 2 i Marcin Skok 1),

a w drugim rozegranym w Sławnie, gospodarze nie dali żadnych szans drużynie Sparty wygrywając 4:2. Dwie bramki w tym meczu dla miejscowych zdobył Marcin Skok a po jednej uzyskali Grzegorz Mroczkowski i Paweł Ostrowski. Z drużyną po przerwie trenują Piotr Bartkiewicz i Grzegorz Mroczkowski, z wojska powrócił Daniel Wróbel, testowany jest również zawodnik Orła Smar-

dzewo Marcin Witucki oraz bramkarz Łukasz Zieliński. Z dobrej strony zaprezentował się również były zawodnik Sławy Tomasz Zasada, który chce powrócić do zespołu. Wszystkie sprawy transferowe wyjaśnione zostaną już w przyszłym tygodniu. Skład zespołu oraz terminarz spotkań podamy w następnym numerze „Dziennika Sławińskiego”. Ostatnio odbyły się mecze pierwszej rundy Pucha-

ru Polski, w których uczestniczyły zespoły z naszego regionu. Sława Sławno przegrała z Płomieniem Jeżyczkami 1:5, Darłovia zwyciężyła walkowerem – 3:0 – z Węgorią Węgorzewo, Przełom Postomino wygrał 1:0 z LZS Kowalewice, a Wars Warszko uległ piłkarzom Passata Bukowo Morskie 1:3. Wygrani „wykopali” sobie awans do następnej rundy PP.

(RL)

REKLAMA

Prosty Kredyt
www.zagiel.pl

Tanie Pożyczki

Pożyczki do 14.000 !! Gotówkowe !!!

Minimum formalności
Bardzo korzystne oprocentowanie
Możliwość udzielenia kredytu w domu klienta

Chojnice 397 72 84
Elbląg 641 24 04
Gdańsk 554 33 11
Tczew 777 55 14   Lębork 862 09 48
Gdynia 661 17 44   Malbork 272 82 43
Grudziądz 643 33 06   Słupsk 84 00 593
Hawa 648 43 21   Gdańsk i Sopot 558 40 04
Kościerzyna 822 11 33   Wejherowo 672 23 51 wew 36
Kwidzyn 261 22 75   Starogard Gdański 775 04 40

Decyzja w 24 godziny !!!

Oddział Gdynia: 668 18 01

S-4227/A/1302

REKLAMA

Producent

Blachodachówki
Blachy trapezowe
Kasety ściennie
Panele ściennie
Płyty warstwowe
Belki żelowe
Hale ZET
Profile zamknięte

BALEXMETAL

Balex Metal spółka z o.o. Bolszewo, ul. Wejherowska-12 C
tel. /0 58/ 778 44 44. fax /0 58/ 778 44 55
e-mail: balex@balex.com.pl

Oddział Gdańsk ul. Grunwaldzka 244, tel./fax /0 58/ 344 74 90
Oddział Słupsk ul. Dwernickiego 21, tel./fax /0 59/ 842 81 31
Oddział Tczew ul. 30 Stycznia 32, tel./fax /0 58/ 532 29 02

Zachodnie blachy ocynkowane 0,5 mm

blacha trapezowa 18 **11,65 zł** blacha płaska **9,71 zł**

cena netto m² powierzchni kryjącej; VAT 7%

S-2165/C/948